

26.1.2017

POISTUMISTURVALLISUUDEN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

Poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma (jatkossa *toteuttamissuunnitelma*) tarkoittaa toiminnanharjoittajan laatimaa suunnitelmaa siitä, miten poistumisturvallisuutta parannetaan hoitolaitoksessa tai palvelu- ja tukiasumisen kohteessa.

Toiminnanharjoittaja määrätään laatimaan toteuttamissuunnitelma, mikäli hoitolaitoksen tai palvelu- ja tukiasumisen kohteen poistumisturvallisuus ei pelastusviranomaisen arvion mukaan ole riittävällä tasolla.

Toteuttamissuunnitelman laatimisesta, sisällöstä tai rakenteesta ei ole säädöksiin perustuvia yksityiskohtaisia vaatimuksia. Tässä ohjeessa annetaan yleisohjeita ja neuvoja toteuttamissuunnitelman laatimiseksi. Ohjeen lopussa on esimerkki [toteuttamissuunnitelmasta](#).

Allekirjoitettu poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma toimitetaan poistumisturvallisuuden arviointia koskevassa päätöksessä annettuun määräaikaan mennessä:

1. sähköpostitse osoitteeseen ***helsinki.kirjaamo@hel.fi***
(allekirjoitettuna ja skannattuna)

TAI

2. postitse osoitteeseen:

Helsingin kaupunki / Kirjaamo
Pelastuslaitos
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Sähköpostin otsikkoon / kirjekuoreen merkintä:

"Poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma, kohteen katuosoite, diaarinumero (ks. poistumisturvallisuuden arviointia koskeva päätös, esim. HEL-2016-xxxxxx)

Säädösperusteet

Pelastuslaki 379/2011 18 §, 20 §, 21 §, 81 §, 82 §

26.1.2017

Toteuttamissuunnitelman laatiminen

Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuudesta vastaavat rakennuksen omistaja ja haltija sekä toiminnanharjoittaja omilta osiltaan. Hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisen kohteissa toiminnanharjoittajalla on erityinen velvollisuus huolehtia poistumisturvallisuudesta.

Toteuttamissuunnitelman laatiminen on ensisijaisesti toiminnanharjoittajan vastuulla. Käytännössä toteuttamissuunnitelma on kuitenkin laadittava **yhteistyössä toiminnanharjoittajan ja rakennuksen omistajan kesken.**

Toiminnanharjoittajan ja kiinteistön omistajan on sitouduttava toteuttamissuunnitelmassa esitettyihin toimenpiteisiin.

1. Ennen toteuttamissuunnitelman laatimista ja toimenpiteistä päättämistä tarkista:

- Annettukorjausmääräystoteuttamissuunnitelmanlaatimisesta: *Koskeeko toteuttamissuunnitelman laatimisvelvoite vain osaa rakennuksesta tai toiminnasta käytettävistä tiloista vai rakennusta tai toiminnassa käytettäviä tiloja kokonaisuudessaan?*
- Poistumisturvallisuuden arvioinnissa esitetyt perustelut: *Millä perusteilla poistumisturvallisuus on arvioitu puutteelliseksi? Onko mahdollisia toimenpiteitä poistumisturvallisuuden parantamiseksi eritelty?*

2. Suunnittele ja aikatauluta toimenpiteet edellä mainittujen rajausten mukaisesti.

26.1.2017

Toteuttamissuunnitelman sisältö

Toteuttamissuunnitelmassa tulee kuvata **konkreettiset toimenpiteet** ja **täsmällinen aikataulu** niiden toteuttamiselle.

Toteuttamissuunnitelman tulisi vastata seuraaviin kysymyksiin:

Mitä? (Toimenpiteet)

Esimerkiksi: automaattisen sammutuslaitteiston asentaminen tai palo-osastojen osiin jako asuinhuoneittain

Missä? (Toimenpiteiden laajuus)

Esimerkiksi: koko rakennus / osasto A

Milloin? (Toteutusaikataulu ja valmistuminen)

Esimerkiksi: asennus aloitetaan 10/2015, valmistuu 02/2016

Toimenpiteet voidaan toteuttaa **vaiheittain**.

Esimerkki:

Ensimmäisessä vaiheessa lisätään henkilökunnan määrää ja hankitaan kaikkiin asukkaiden vuoteisiin pelastuslakanat.

Toisessa vaiheessa, kolmen vuoden kuluessa, asennetaan automaattinen sammutuslaitteisto.

Ensimmäisen vaiheen toimenpiteet voivat olla väliaikaisia tai pysyviä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan riittävä poistumisturvallisuus kunnes varsinaiset toimenpiteet saadaan toteutettua.

26.1.2017

Mahdollisia toimenpiteitä poistumisturvallisuuden parantamiseksi

Poistumisturvallisuudella tarkoitetaan sitä, että asukkaat tai hoidettavat henkilöt pystyvät omatoimisesti tai henkilökunnan avustamana poistumaan turvallisesti tulipalossa tai muussa vaaratilanteessa.

Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika perustuu palon kehittymiseen ja tilojen palo-osastointiin.

Rajatussa tilassa syttyvä tulipalo kehittyy hengenvaaralliseksi muutamassa minuutissa. Poistumisturvallisuuden arvioinnissa lähtökohtana on, että syttymistilasta ja samassa palo-osastossa olevista tiloista on pystyttävä poistumaan noin kolmen (3) minuutin kuluessa tulipalon syttymisestä.

Riittävä poistumisturvallisuus voidaan siis saavuttaa:

- a) järjestelyillä, joilla varmistetaan asukkaiden tai hoidettavien henkilöiden poistuminen tai pelastaminen riittävän nopeasti
- b) suojaamalla tilat automaattisella sammutuslaitteistolla, mikä sammuttaa palon tai rajoittaa paloa antaen lisää aikaa poistumiseen ja pelastamiseen

Esimerkki:

*Palo-osasto, jossa on 10 asuin- tai potilashuonetta. Palo-osastoa **ei ole** osiin jaettu huoneittain: Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika yksittäisestä huoneesta on noin kolme (3) minuuttia. Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika palo-osaston muista tiloista on myös noin kolme (3) minuuttia.*

*Palo-osasto, jossa on 10 asuin- tai potilashuonetta. Palo-osasto **on** osiin jaettu huoneittain: Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika yksittäisestä huoneesta on noin kolme (3) minuuttia. Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika palo-osaston muista huoneista on noin 15 minuuttia.*

Automaattisella sammutuslaitteistolla voidaan lisätä turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevaa aikaa ja/tai estää olosuhteiden muuttuminen hengenvaarallisiksi.

26.1.2017

Asukkaiden tai hoidettavien henkilöiden poistumiseen ja pelastamiseen kuluva aika riippuu muun muassa seuraavista tekijöistä:

- asukkaiden/potilaiden määrä ja toimintakyky
- tulipalon havaitsemisen ja hälyttämisen nopeus
- käytettävissä olevat poistumisreitit ja uloskäytävät
- paikalla olevan henkilökunnan määrä ja toimintavalmius pelastustoimenpiteisiin
- poistumista/pelastamista helpottavat laitteet ja järjestelyt (esim. siirtovuoteet, pelastuslakanat)

Seuraavassa on listattu esimerkinomaisesti erilaisia toimenpiteitä poistumisturvallisuuden parantamiseksi. Toteuttamissuunnitelmaa laadittaessa toimenpiteiden riittävyys, soveltuvuus ja toteutustapa tulee aina arvioida tapauskohtaisesti.

Mikäli asukkaiden tai hoidettavien henkilöiden toimintakyky on merkittävästi alentunut eikä poistuminen omatoimisesti tai henkilökunnan avustamana ole mahdollista riittävän nopeasti, on **tilojen suojaaminen automaattisella sammutuslaitteistolla** yleensä ainoa keino poistumisturvallisuuden varmistamiseksi.

Toiminnassa käytettävät tilat ja toimintojen sijoittelu

- toiminnansiirtotoisiin tiloihin
- toimintojen uudelleen sijoittelu rakennuksessa asukkaiden/potilaiden toimintakyvyn ja poistumismahdollisuuksien perusteella

Palon havaitsemisen ja paikantamisen nopeuttaminen

- palovaroittimien/paloilmaisimien lisääminen
- osoitteettomien/ryhmäkohtaisten palo ilmoittimien uusiminen osoitteellisiksi
- palo ilmoittimen/palovaroitinjärjestelmän näyttölaitteiden lisääminen ja/tai hälytyksensiirrot esimerkiksi mobiililaitteisiin

Henkilökunnan toimintavalmiuksien parantaminen

- henkilökunnan määrän lisääminen
- eri yksiköiden/osastojen välisten avustusjärjestelyjen määrittely ja harjoittelu (avustaminen palohälytys-, tulipalo- ja evakuointitilanteissa)

Palon ja savun leviämisen hidastaminen

- palo-osastojen jakaminen pienemmiksi
- palo-osastojen osiin jako asuin- tai potilashuoneittain
- automaattisensammutuslaitteiston asentaminen
- savun leviämisen rajoittaminen (esimerkiksi savutiiviiden ovien lisääminen)

26.1.2017

Jatkotoimenpiteet

Pelastusviranomaisen arvioi toteuttamissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden ja aikataulun riittävyyden. Mikäli toteuttamissuunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä ei pelastusviranomaisen arvion mukaan voida saattaa kohteen poistumisturvallisuutta vaatimusten mukaiseksi, tulee pelastusviranomaisen antaa *poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys*. Tällöin voidaan määrätä myös pelastuslain 82 § mukaisia erityisiä turvallisuusvaatimuksia, kuten asentamaan automaattinen sammutuslaitteisto.

Annettuja korjausmääräyksiä on noudatettava annettuun määräaikaan mennessä. Viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

26.1.2017

MALLI

Esimerkki poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelman sisällöstä ja rakenteesta

Toiminnanharjoittajan nimi

Kohteen nimi ja osoite

Poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

Toimenpide	Tavoiteaikataulu ja tilanne	Kuvaus / perustelut
1. ja 3. kerroksen ryhmäkotien paikat vaihdetaan	03/2017	3. kerroksen ryhmäkodin asukkaiden toimintakyky on heikko. Asukkaat sijoitetaan 1. kerroksen ryhmäkotiin, jossa palo-osasto on jaettu osiin asuinhuoneittain ja poistumisreitit ovat paremmat. 3. kerroksen ryhmäkodin tiloihin sijoitetaan toimintakyvyltään paremmat asukkaat.
Yöaikana paikalla olevan henkilökunnan määrä lisätään kahteen	03/2017 alkaen	Nopeuttaa henkilökunnan suorittamia pelastustoimenpiteitä
Liikuntakyvyttömiä asukkaiden vuoteisiin hankitaan pelastuspatjat	05/2017	Nopeuttaa henkilökunnan suorittamia pelastustoimenpiteitä
Yöhoitajan kansliaan lisätään paloilmotimen näyttöpaneeli	09/2017	Nopeuttaa palon paikantamista ja henkilökunnan suorittamien pelastustoimenpiteiden aloittamista
Vanhan rakennusosan paloilmotin uusitaan osoitteelliseksi	Valmis 09/2017 Suunnittelu aloitettu 12/2016	Nopeuttaa palon paikantamista ja henkilökunnan suorittamien pelastustoimenpiteiden aloittamista
3. kerroksen ryhmäkodin asuinhuoneet palo-osastoidaan (osiin jako EI15)	Valmis 06/2017 Tehdään tilojen peruskorjauksen yhteydessä. Toteutussuunnittelu aloitettu 12/2016	Rajoittaa savun ja palon leviämistä syttymistilasta palo-osaston muihin tiloihin. Lisää turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevaa aikaa
Tiloihin asennetaan automaattinen sammutuslaitteisto	Valmis 06/2018 Tehdään tilojen peruskorjauksen yhteydessä. Toteutussuunnittelu aloitettu 12/2016.	Estää olosuhteiden muuttumisen hengenvaaralliseksi / Lisää turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevaa aikaa

Kuvaus tavasta, jolla toteuttamissuunnitelma on hyväksytty toiminnanharjoittajan ja rakennuksen omistajan päätöksenteossa. Esimerkiksi: "Hyväksytty säätiön hallituksessa 1.12.2016"

*Toiminnanharjoittajan edustajan nimi ja yhteystiedot / Kiinteistön omistajan edustajan nimi ja yhteystiedot
Päiväys ja allekirjoitukset*

